

Näringsdepartementet

Uppdrag rörande förenklingsfrågor för företag

Bakgrund

Regeringen har sedan 2006 aktivt arbetat med att förenkla vardagen för företagen. Ett viktigt underlag i detta arbete har varit de förslag som kommit in till Regeringskansliet från näringslivet. Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2012 sin avsikt att tillsätta en kommitté som skulle vara inriktad på att hantera förenklingsförslag från näringsliv och regelgivare (prop. 2011/12:1, utgiftsområde 24 Näringsliv). I den granskning som utfördes av OECD Better Regulation in Europe, Sweden 2010, var en av rekommendationerna att Sverige skulle säkerställa att existerande lagstiftning sågs över.

Genomförande av EU-direktiv

All sekundärrätt måste ha rättslig grund i EU-fördraget och det är med referens till den rättsliga grunden som det kan urskiljas om ett direktiv är ett minimidirektiv eller ett direktiv som syftar till full harmonisering av lagstiftningen. Direktiven kan innehålla bestämmelser som syftar till att uppnå olika detaljeringsgrad (ramdirektiv eller sektorsdirektiv) och olika harmoniseringsgrad (minimiharmoniserings- eller fullharmoniseringsbestämmelser).

Ett fullharmoniseringsdirektiv syftar till en fullständig harmonisering av det rättsområde direktivet omfattar. Den nationella lagstiftningen får inte på detta område avvika från det rättsläge som ska uppnås genom direktivet, såvida det inte finns stöd för det i själva direktivet. Medlemsstaterna får nationellt reglera sådant som inte omfattas av direktivets tillämpningsområde, under förutsättning att det nationella regelverket står i överensstämmelse med övrig EU-rätt.

Av ett minimidirektiv framgår den minsta gemensamma nämnare som samtliga medlemsstater måste uppfylla inom det område som harmoniseras i direktivet. Medlemsstaterna har möjlighet att gå längre än vad som följer av direktivet, dvs. införa strängare regler som ger en högre

skyddsnivå eller är mer förmånliga, så länge den nationella lagstiftningen är förenlig med EU-rätten i övrigt. Ett direktiv kan innehålla både fullharmoniserings- och minimiharmoniseringsbestämmelser. Nationella genomförandeåtgärder bör därför noga motiveras med utgångspunkt i en bedömning av vad direktivet syftar till att harmonisera. När direktiv genomförs nationellt ska varje medlemsstat besluta de lagar och andra författningar som garanterar att direktivet tillämpas fullt ut på ett tillräckligt klart och precist sätt. Enskilda ska ha möjlighet att identifiera sina rättigheter enligt direktivet och kunna göra dessa rättigheter gällande vid domstol. Uppfyller nationell rätt redan vad som krävs i direktivet behöver normalt sett inga genomförandeåtgärder vidtas. För att säkerställa ett korrekt genomförande måste en analys göras dels utifrån direktivets syfte och vilken harmoniseringsgrad direktivet syftar till att uppnå, dels utifrån hur den aktuella bestämmelsen i direktivet är utformad. En analys av eventuella åtgärder som går utöver direktivets krav, men håller sig inom gränsen för vad som är tillåtligt, ska göras ur såväl förenklingsperspektiv som ur EU-rättslig synvinkel.

Metoder för genomförande av direktiv

Två metoder används vanligtvis för att införliva internationella överenskommelser i svensk rätt: transformering och inkorporering. Vid transformering förs innehållet i en text över till svenska föreskrifter. Dessa utformas enligt den teknik för regelgivning som normalt används i Sverige. Inkorporering innebär att en text förs över till svensk rätt ordagrant, utan någon sådan omformning som görs vid transformering. Ingen av dessa metoder i renodlad form är vanligen lämplig eller tillräcklig som teknik för att genomföra direktiv. En kombination av både transformering och inkorporering kan behöva tillämpas.

Gold-plating

Näringslivets Regelnämnd anför i sin rapport Regelagendan 2010 Förändring av regler – en nödvändighet för fler och växande företag 2011–2014 att regeringen aktivt bör arbeta för att minimera förekomsten av överimplementering, s.k. gold-plating vid genomförande av EU-direktiv. Företagarna anger i rapporten Småföretagens regel-värk – med irritationstoppen 2010 bl.a. att Sverige bör undvika gold-plating.

Europeiska kommissionen har som en definition på gold-plating angett följande.

”In the EU context, gold-plating refers to transposition of EU legislation, which goes beyond what is required by that legislation, while staying within legality. Member States have a large discretion when implementing EC directives. They may increase reporting obligations, add procedural requirements, or apply more rigorous penalty regime. If not illegal, gold plating is usually presented as bad practice because it

impose costs that could have been avoided. Gold-plating therefore is different from transposition measure in contradiction with a directive and subject to infringement procedure. Opting out of deregulatory measure is not gold-plating either. Some directives only invite, but do not oblige, member States to remove a set of national rules. When Member States decides to maintain its rules, there are indeed no additional requirements to the directive”.¹

När EU-direktiv genomförs i nationell rätt finns det olika slag av nationella krav och särregleringar som kan förekomma. Exempelvis kan EU-direktiv genomföras på ett sätt som medför högre krav, materiellt sett, eller genom att direktivet ges en bredare tillämpning än vad som följer av direktivet.

Även nationella krav eller särreglering som inte direkt följer av genomförandet av ett EU-direktiv kan förekomma, exempelvis genom att bördan för företagen ökar efter det att ett EU-direktiv har genomförts i svensk rätt genom att myndigheter lägger till extra krav i föreskrifter, allmänna råd och rekommendationer som de ger ut om hur lagen ska tillämpas, eller att myndigheter tillämpar ett genomfört EU-direktiv på ett striktare sätt än myndigheter i andra EU-länder.

I sammanhanget bör man ha i åtanke att ovan angivna nationella krav och särregler i sig kan vara tillåtna enligt EU-rätten. De kan även vara så att de är nödvändiga med hänsyn till prioriterade mål. Detta ges uttryck för i rapporten *Europe can do better* framtagen av High Level Group of Independent Stakeholders on Administrative Burdens, den s.k. Stoibergruppen.² Det viktiga är att genomförandet sker på ett sådant sätt att det inte medför oönskade effekter på konkurrens m.m.

Tidpunkt för ikraftträdande av lagstiftning

Det ska framgå av en författning när den träder i kraft. Detta följer av 13 § lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar. Ikraftträdandedatumet sätts normalt så att författningen kan komma ut från trycket i Svensk författningssamling (SFS) minst fyra veckor före ikraftträdandet. En författning bör endast i speciella undantagsfall komma ut från trycket senare än två veckor före ikraftträdandet. Som en del av Lissabonstrategin antogs 2008 den så kallade Small Business Act (SBA).³ Ambitionen för SBA är att den ska utgöra ett ramverk för initiativ som riktar sig till små- och medelstora företag liksom att

¹ European Commission Better Regulation Glossary, <http://ec.europa.eu/governance/better-regulation/glossary-en.htm>.

² *Europe can do better. Report on best practise in Member States to implement EU legislation in the least burdensome way.* Warsaw, 15 November 2012.

³ Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 25 juni 2008 med titeln Tänk småskaligt först: En ”Small Business Act” för Europa KOM(2008) 394 slutlig.

tillämpa den viktiga principen ”tänk småskaligt först”. Principen innebär att lagstiftaren ska utgå från de små företagens behov och möjligheter vid utformning av lagstiftning. SBA innehåller 10 principer med tillhörande förslag på policyåtgärder. I en av principerna anges bl.a. att medlemsstaterna uppmanas att överväga fördelen med att införa gemensamma första tillämpningsdatum och årliga redovisningar av lagstiftning som träder i kraft. Ett gemensamt första tillämpningsdatum för lagstiftning som rör företag anges således som en policyåtgärd.

Uppdraget

Återkoppling av förenklingsförslag

Under 2007 inkom från näringslivet till Regeringskansliet nära 500 förslag om att förenkla för företagen. Näringslivet gav i december 2010 in ytterligare förslag på förenklingar. I uppdraget ingår att, med utgångspunkt i de förslagen (bl.a. N2007/2016/MK), redovisa vilka av de inkomna förslagen som lett till konkreta åtgärder. De förslag som rör Finansdepartementets ansvarsområde omfattas inte av uppdraget.

Kostnader som inte följer av direktiv

I uppdraget ingår vidare att ta ställning till om EU-direktiv inom Näringsdepartementets politikområden har genomförts i svensk rätt på ett sådant sätt att de medfört kostnader som inte är en direkt följd av direktivet. I uppdraget i denna del ingår att bedöma behovet av författningsändringar såvitt avser lag och förordning. Bedömningarna kommer att ligga till grund för fortsatta överväganden inom Regeringskansliet.

Tidpunkt för ikraftträdande av lagstiftning

Slutligen ingår i uppdraget att göra en kartläggning av vid vilka tidpunkter lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som berör företag trätt i kraft under åren 2009–2011. Uppdraget i denna del kommer att ligga till grund för ställningstagande till om en ikraftträdandetidpunkt för svensk lagstiftning ligger i linje med de policyåtgärder som anges i SBA.

Övrigt

Vid genomförandet av uppdraget ska synpunkter inhämtas från Näringslivets Regelnämnd i den utsträckning som är behövligt.